

3.

ULUSLARARASI

EPIGENETİK KONGRESİ

24 - 26 EKİM 2025

T.C. Cumhurbaşkanlığı
Devlet Arşivleri Osmanlı Arşivi Külliyesi

KONGRE KİTABI

NUTRİGENETİK
EPIGENETİK
DERNEĞİ

TÜRK
KANSER
DERNEĞİ

DÜZCE
ÜNİVERSİTESİ

NEW

İSTANBUL
NİŞANTAŞI
ÜNİVERSİTESİ

İÇİNDEKİLER

Kongre Düzenleme Kurulu	1
Bilimsel Program	2-9
Kongre Konuşma Özetleri	10-52
Bildiriler	53- 81

**NUTRİGENETİK
EPIGENETİK
DERNEĞİ**

**TÜRK
KANSER
DERNEĞİ**

NEV

**İSTANBUL
NİŞANTAŞI
ÜNİVERSİTESİ**

KONGRE EŐ BAŞKANLARI

Prof. Dr. Glksen Meral
Burak Duruman

BİLİMSEL DANIŐMA KURULU

Prof. Dr. Mustafa Camgöz
Prof. Dr. Abdullah Olgun
Prof. Dr. Kenneth White
Prof. Dr. Ramy K. Aziz
Prof. Dr. Asiye Nuhuđlu
Prof. Dr. Glksen Meral
Prof. Dr. Ufuk Koca alıŐkan
Prof. Dr. İlhan Yaylım
Prof. Dr. Ümit Zeybek
Prof. Dr. Zühal Kunduracılar
Prof. Dr. Hülya Yükseloğlu
Prof. Dr. Zübeyde Gündüz
Prof. Dr. Ercan Kahya
Prof. Dr. Mehmet Hamurcu
Prof. Dr. Didem Karaçetin
Prof. Dr. F. Hümeyra Yerlikaya Aydemir
Prof. Dr. Vahide Savcı
Prof. Dr. Özlem Timirci Kahraman
Prof. Dr. Sıddıka Semahat Demir
Prof. Dr. Asuman Sunguroğlu
Doç. Dr. Elif Sibel Aslan
Doç. Dr. Ali Timuçin Atayoğlu
Doç. Dr. Rüya Ateşli
Doç. Dr. İŐhak zel Tekin
Dr. Birsen Sarıcı
Uzm. Mol. Bio Ő Dyt. E. Gökçen Alper Acar

ORGANİZASYON KOMİTESİ

Burak Duruman
Prof. Dr. Glksen Meral
Prof. Dr. Hülya Yükseloğlu
Doç. Dr. Elif Sibel Aslan
Uzm. Dr. M. Yunus Alp
Uzm. Dr. Savaş Gör
Dr. Meyseln Artun Elhih
Dr. Reyhan zgbek
Dr. Birsen Sarıcı
Uzm. Mol. Bio Ő Dyt. E. Gökçen Alper Acar
Uzm. Dyt. Leyla Karakaş
Uzm. Dyt. Esra Şahin
Dyt. Neval Burkay

KONGRE SEKRETERLERİ

Dr. Birsen Sarıcı
Dyt. Neval Burkay
YM. İpek Meral

NUTRİGENETİK
EPIGENETİK
DERNEĞİ

TÜRK
KANSER
DERNEĞİ

NEW

İSTANBUL
NİŐANTASI
ÜNİVERSİTESİ

BİLİMSEL PROGRAM

NUTRİGENETİK
EPIGENETİK
DERNEĞİ

TÜRK
KANSER
DERNEĞİ

NEV

İSTANBUL
NİŞANTAŞI
ÜNİVERSİTESİ

SAAT SALON A

08.00-09.00 KAYIT

09.00-09.50 AÇILIŞ OTURUMU

09.00-09.10 Gülsen Meral- Nutrigenetik ve Epigenetik Derneği Başkanı

09.10-09.20 Burak Duruman- Türk Kanser Derneği Başkanı

09.20-09.30 Asiye Nuhoglu- Nutrigenetik ve Epigenetik Derneği

09.30-09.40 Emrah İpek- Nişantaşı Üniversitesi Dekanlık

09.40-09.50 Nedim Sözbir- Düzce Üniversitesi Rektörü

KEYNOTE

09.50-10.40 **Moderatörler:** İlhan Yaylım, Asuman Sunguroğlu
Epigenomik: Kanserdeki Rolü ve Klinik Potansiyeli
Mustafa Camgöz

LONGEVITY VE EPİGENOMİK: YAŞLANMAYI DURDURMAK MÜMKÜN MÜ? YETİŞKİNLERDE LONGEVITY- I

Moderatörler: Asiye Nuhoglu, Gülsen Meral

10.40-11.00

Nöroyaşlanmada İmmün Beslenme Yaklaşımı

İshak Özel Tekin

11.00-11.20

Karvakrol Bazlı Uçucu Yağ Formülasyonlarının Sinerjik Antikanser Etkileri

Selin Kiremitci

11.20-11.40

Sağlıklı Metabolizma İçin Sağlıklı Bitkisel Beslenme

Mehmet Hamurcu

11.40-12.00

Yaşlanma ve Uzun Ömürde Altın Anahtar: Lif

Hümeyra Yerlikaya Aydemir

12.00-12.10

Tartışma

12.10-12.30

KAHVE MOLASI

KEYNOTE

12.30-13.00 **Moderatörler:** Mustafa Altındiş, M. Yunus Alp
Metabolik İlişkili Yağlı Karaciğer Hastalığında mtDNA Metilasyonu: İki Yönlü Bir Yol mu?
İkbal Agah İnce

LONGEVITY VE EPİGENOMİK: YAŞLANMAYI DURDURMAK MÜMKÜN MÜ? YETİŞKİNLERDE LONGEVITY - II

Moderatörler: Mustafa Altındış, M. Yunus Alp

13.00-13.30 Stres Biyolojisi ve Epigenetik Yanıt: Mindfulness'ın Rolü
Özlem Timirci Kahraman

13.00-13.30 Fizyoterapide Epigenomik Yaklaşım
Zuhal Kunduracılar

14.00-14.20 Longevity İçin Epigenetik Saati Tersine Çevirmede Nutrigenetik ve Epigenomiğin Rolü
Gülşen Meral

14.20-15.10 ÖĞLE YEMEĞİ

KEYNOTE

Moderatörler: İshak Özel Tekin, Mehmet Hamurcu

15.10-15.40 Epigenetik Araştırmanın ve Dijital Dönüşümün Disiplinlerarası Geleceği
Semahat Sıddıka Demir

EPİGENOMİKTE AZ BİLİNENLER

Moderatörler: Ümit Zeybek, Mehmet Tolgahan Hakan

15.40-16.00 Longevity İçin Fonksiyonel Mikrobiyota: Yapay Zeka Destekli Yaklaşımlar
Mustafa Altındış

16.00-16.20 Sağlık Hizmetlerinde Dijitalleşme ve Karar Destek Sistemleri: Yapay Zeka Destekli Nutrigenetik Analizi Operasyon Süreçleri
Emin Tarakçı

16.20-16.40 Egzersiz Uygulamalarında Kinesiyometabolomik Yaklaşım
Ümit Zeybek

16.40-17.00 Epigenetik Düzenlemede Çevresel Etkiler
Mehmet Tolgahan Hakan

17.00-17.20 Kişiselleştirilmiş Tıpta Yapay Zeka Uygulamaları: Yeni Ufuklar
İbrahim Halil Tanboğa

17.20-17.30 Tartışma

17.30-17.50 KAHVE MOLASI

KEYNOTE

Moderatörler: Ümit Zeybek, Mehmet Tolgahan Hakan

17.50-18.20 Epigenetik ve Farmakogenetik
Kenneth White

EPİGENOMİKTE AZ BİLİNENLER II

Moderatörler: M. Yunus Alp, Savaş Gür

18.20-18.40 Kanser Hastalarında Nutrigenetik ve Epigenomiğin Önemi
Didem Karaçetin

WORKSHOP

18.40-19.00 Nefesle Epigenetik Değişim
Rüya Acaroğlu

25 EKİM 2025, CUMARTESİ

SAAT SALON A

KEYNOTE

09.00-09.30 **Moderatörler:** Ufuk Koca Çalışkan, Demet Erdönmez
Farmakomikrobiyomik
Ramy K. Aziz

KRONİK HASTALIKLARDA NUTRİGENOMİK EPİGENOMİK YAKLAŞIM-FARMAKOGENETİK

Moderatörler: Ufuk Koca Çalışkan, Demet Erdönmez

09.30-09.50 **Atto PGX: Doğrudan Tüketiciye Yönelik Farmakogenetik Test Hizmeti ile Daha İyi Sağlık için**
Kişiselleştirilmiş İlaç Planlarının Kilidini Açmak
Sasitaran İyavoo

09.50-10.10 **Klinik Pratikte Farmakogenetik ve Epigenomik Bulgular**
Savaş Gür

10.10-10.30 **Yeni Nesil Eczacılık: Farmako-Epigenetik ile Kişiselleştirilmiş Tedavi**
Ufuk Koca Çalışkan

10.30-10.50 **Mikrobiyota'nın Epigenetik Şifresi: Quorum Sensing ile Otoimmünite Kontrolü**
Demet Erdönmez

10.50-11.00 **Tartışma**

11.00-11.20 **KAHVE MOLASI**

KEYNOTE

11.20-11.50 **Moderatörler:** Didem Karaçetin, Asuman Sunguroğlu
Geleneksel Toksikolojinin Ötesinde: Epigenetik Değişikliklerden Adli Bilgiler
Hülya Yükseloğlu

KANSER VE EPİGENOMİK KANSERİN ŞİFRESİ

Moderatörler: Didem Karaçetin, Asuman Sunguroğlu

11.50-12.10 **Kansere Genetik ve Epigenetik Yaklaşımlar**
İlhan Yaylım

12.10-12.30 **Kanser İmmunoterapisi ve Epigenetik**
Asuman Sunguroğlu

12.30-12.50 **Epigenomik ve Yaşlanma**
Abdullah Olgun

12.50-13.10 **Kanserde Genetik ve Epigenomik Hedeflere Yönelik Tedaviler**
M. Yunus Alp

13.10-13.20 **Tartışma**

13.20-14.20 ÖĞLE YEMEĞİ

ÇOCUKLARDA LONGEVITY

Moderatörler: Gülsen Meral, Rüya Ateşli

14.20-14.40 **Longevity Çocuklukta Başlar: Alerjiye Nutrigenetik Tabanlı Epigenomik Yaklaşım**

Gülsen Meral

14.40-15.00 **Anne Sütü ile Beslenmenin Epigenetik Etkileri**

Rüya Ateşli

15.00-15.20 **Longevity'nin Başlangıcı: Çocuklukta Kişiselleştirilmiş Nutrigenetik**

Selen Baran Özmen

15.20-15.40 **Çocuk Nörolojik Hastalıklarda Genetik ve Epigenetik Yaklaşım**

Meltem Uzun

15.40-16.00 **Çocuk İstismarı ve İhmali ve Longivite: Yaşam Boyu Etkiler**

Nihal Durmaz

16.00-16.10 **Tartışma**

16.10-16.30 **KAHVE MOLASI**

METABOLİZMA VE SAĞLIKTA EPIGENETİK İNOVASYONLAR

Moderatörler: Ali Osman Gürol, Zübeyde Gündüz

16.30-16.50 **Epigenetik ve Diyabet**

Ali Osman Gürol

16.50-17.10 **Metabolik İnflamasyon**

Zübeyde Gündüz

17.10-17.30 **Eksozomal Epigenetik: Tanı, Tedavi ve Kozmetik Uygulamalar**

Ayşe Akman

17.30-17.50 **Arı Ürünlerinin Epigenom Üzerine Etkisi**

Ali Timuçin Atayoğlu

17.50-18.10 **Egzersiz Epigenom Üzerine Etkisi**

Murat Aksoy

WORKSHOP

18.10-18.40 **Beden Farklılığı Egzersiz Deneyimi**

Reyhan Özgöbek

Video Sunumu

18.40-19.10 Elif Sibel Aslan

25 EKİM 2025, CUMARTESİ

SAAT SALON B

16:30-18:30

Bildiri Oturumu

Oturum Başkanları: Meyselön Artun, Gülsen Meral

Ss 01- Model Bitki Arabidopsis Thaliana’da İnsan Hastalıklarının Moleküler İzleri

Aşkın Hediye Sekmen

Ss 02- Serum Ldl-Kolesterol Seviyelerinin Genetik Polimorfizmler, Bağırsak Mikrobiyotası ve Beslenme İle Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi

Asu Şevval İçelli

Ss 03- Yüksek Diyet Lifli ve Bağırsak İltihabı Belirteci Kalprotektin

Berivan Unat

Ss 04- Yüksek Lifli Diyet Yapan Sağlıklı Bireylerde Kan Zonulin Düzeylerinin Değerlendirilmesi

Betül Çalış

Ss 05- Multiple Sklerozis Hastalığında Epigenetik Mekanizmalar ve Probiyotik Kullanımının Etkisi

Günay Sarıkaya

Ss 06- Sağlıklı Beslenme ve Kalıcı Öğrenme Alanında Güncel Çalışmalar ve Gelecek İçin Epigenetik Öneriler

Güneş Havva Kazanç

Ss 07- Getat Polikliniğine Başvuran Homeopati Hastalarının ve Kullandıkları Remedilerin Dağılımı: Olgu Serisi

Hayriye Alp

Ss 08- Treacher Collins Sendromunda Pediatrik Kardiyak Komplikasyon ve Erişkin Psikososyal Yükün Karşılaştırmalı Değerlendirmesi

Hilal Türk Yardım

Ss 09- Obezitede Probiyotik ve Prebiyotikler

Melike Bağıbala

Ss 10- Kafeinin Sporcular Kası Üzerindeki Epigenetik Etkileri

Ömer Divanoğlu

Ss 11- Alzheimer Hastalığı’nın Epigenetiği ve Fermente Besinlerin Nutrasötik Potansiyeli

Merve Karabacakoğullarından

Ss 12- Parkinson Hastalığında Epigenetik Mekanizmalar ve Bitkisel Fitokimyasalların Terapötik Potansiyeli

Yaren Aray

26 EKİM 2025, PAZAR

SAAT SALON A

09.00-09.20 **MENOPOZ SÜRECİNDE GENETİK, EPİGENETİK ve NUTRİGENETİK YAKLAŞIM**

Moderatörler: Savaş Gür, M. Yunus Alp

Konuşmacılar: Gülsen Meral, Mukaddes Demirbuğa, Pelin Bozkurt Bilgiç

09.40-10.00 **Menopoz Döneminde Epigenomik İmza: Beslenmenin Dönüştürücü Gücü**

Hatice Şimşek Şahin

10.00-10.30 **Koku Moleküllerinin Epigenetik Üzerine Etkisi**

Hülya Kayhan

LONGEVITY

Moderatörler: Gülsen Meral, Mukaddes Demirbuğa

10.30-10.50 **Klinikten Epigenoma; Vaka Sunumu**

Savaş Gür

10.50-11.10 **Metabolik Esneklik ve Genetik Yatkınlık: Kronik Hastalıkların Önlenmesinde Yeni Bir Paradigma**

Çiğdem Üregen

11.10-11.30 **Kişiselleştirilmiş Sağlık Platformları İçin Yapay Zekâ Destekli Multi-Omik Analiz Otomasyonu**

İpek Meral

11.30-12.00 **Tartışma**

12.00-12.10 **KAHVE MOLASI**

MİKROBİYOTA WORKSHOP

12:10-12:55 Ümit Zeybek

WORKSHOP

12:55-13:25 **Bedenin Dili, Ruhun Renkleri: Epigenetikten Sanat Terapisine Şefkatle Bir Yolculuk**

Mustafa Sabri Şahin

26 EKİM 2025, PAZAR

SAAT SALON B

NUTRİGENETİK TEMELLİ KİŞİYE ÖZEL BESLENME İLE HASTALIKLARA YAKLAŞIM: DİYETİSYEN WORKSHOP
Moderatörler: Leyla Karakaş, Birsen Sarıcı

09.00-09.20	Epigenetikte Nutrigenetiğin Önemi Neval Burkay
09.20-09.40	Detoksifikasyonda Nutrigenetik Testlerin Önemi E. Gökçen Alper Acar
09.40-10.00	Epigenomik Yaklaşım İle Kanser Vaka Sunumu Leyla Karakaş
10.00-10.20	LEPR Geninde Mutasyon Olan Bireylerde Beslenme Alışkanlıklarının Değerlendirilmesi Esra Şahin
10.20-10.40	Gıda Güvenliği Açısından Pestisitler ve Sağlık Üzerine Epigenomik Etkileri Birsen Sarıcı
10.40-11.00	Detoksifikasyon Paneli: Gen-Besin-Hastalık İlişkileri Merve Özkaya
11.00-11.10	Tartışma

KONUŞMA ÖZETLERİ

Sözlü Bildiri: SB-09

Epigenetic Effects of Caffeine on Muscle in Athletes

Ömer Divanoğlu¹, Zeynep Ercan Karakaya², Hayrettin Mutlu³

¹IELEV, Istanbul Boys' High School Education Foundation Anatolian High School, Cekmekoy, Istanbul

²Istanbul Health and Technology University, Beyoglu, Istanbul

³Istanbul Health and Technology University, Beyoglu, Istanbul

Objective: Caffeine is one of the most common ergogenic aids known to increase endurance, strength, and reaction time in athletes. Although its effects are generally thought to be mediated by adenosine receptor antagonism and its stimulatory role in calcium release, recent studies have revealed that caffeine may also influence epigenetic regulatory mechanisms. Epigenetic mechanisms are biochemical processes that alter gene activity without any changes to the DNA sequence, and these processes include DNA methylation, histone acetylation, and microRNA regulation. **Methods:** During exercise, these mechanisms in skeletal muscle play a decisive role in energy metabolism and muscle adaptation. Published recent data suggest that between 2023 and 2025, caffeine may indirectly affect muscle function through these epigenetic regulators. Cell culture studies have found that caffeine reduces histone deacetylase 5 (HDAC5) levels in the nucleus via a calcium/calmodulin-dependent protein kinase (Ca²⁺/CaMK)-dependent pathway, while increasing myocyte enhancer factor 2A (MEF2A) binding and histone H3 acetylation. This effect was abolished by the CaMK inhibitor KN93 or the calcium release inhibitor dantrolene, confirming that the mechanism is calcium-mediated. This increase in histone acetylation led to a relaxation of chromatin structure, resulting in the activation of metabolic genes such as Glucose Transporter Type 4 (GLUT4). **Findings:** These genes support endurance by increasing glucose uptake and energy efficiency in muscle cells. A study published in BMC Biology in 2024 observed a 10–15% decrease in methylation (hypomethylation) in the Peroxisome Proliferator-Activated Receptor Gamma Coactivator-1 Alpha (PGC-1 α) gene promoter and up to a 3000-fold increase in mRNA levels after exercise. This change confirms the role of epigenetic control in muscle adaptation. Furthermore, epigenome-wide studies conducted between 2023 and 2024 determined that regular coffee consumption creates significant methylation differences in the Histone Deacetylase 4 (HDAC4) and Phosphoglycerate Dehydrogenase (PHGDH) genes, demonstrating that caffeine can leave epigenetic traces. These findings suggest that caffeine intake may not only create a temporary stimulatory effect but may also contribute to long-term epigenetic adaptations in muscle cells. **Conclusion:** The fact that caffeine and exercise activate similar epigenetic pathways (CaMK–HDAC–MEF2) suggests that these two factors may work synergistically to enhance training adaptation and recovery. However, there are no randomized controlled human studies in the current literature that directly prove that caffeine causes epigenetic changes in muscle tissue. Therefore, future double-blind, placebo-controlled studies evaluating muscle biopsy, methylome analysis, and individual genetic differences are recommended. In conclusion, caffeine is not only a stimulant on the central nervous system but also a biomolecule that can reprogram muscle metabolism at the epigenetic level. With these properties, it is considered a potential support compound that could provide epigenetic contributions to performance enhancement, endurance, and recovery processes in athletes.

Keywords: Caffeine, ergogenic, DNA methylation, histone acetylation, sports performance.

Kafeinin Sporcular Kası Üzerindeki Epigenetik Etkileri

Ömer Divanoğlu¹, Zeynep Ercan Karakaya², Hayrettin Mutlu³

¹İELEV, İstanbul Erkek Lisesi Eğitim Vakfı Anadolu Lisesi, Çekmeköy/İstanbul

²İstanbul Sağlık ve Teknoloji Üniversitesi, Beyoğlu/İstanbul

³İstanbul Sağlık ve Teknoloji Üniversitesi, Beyoğlu/İstanbul

Amaç: Kafein, sporcularda dayanıklılık, kuvvet ve tepki süresini artırdığı bilinen en yaygın ergogenik desteklerden biridir. Genellikle etkisini adenozin reseptör antagonizması ve kalsiyum salınımı üzerindeki uyarıcı rolüyle gösterdiği düşünülse de son yıllarda yapılan araştırmalar kafeinin epigenetik düzenleme mekanizmalarını da etkileyebileceğini ortaya koymuştur. Epigenetik mekanizmalar, DNA dizisinde herhangi bir değişiklik olmadan gen aktivitesini değiştiren biyokimyasal süreçlerdir ve bu süreçler arasında DNA metilasyonu, histon asetilasyonu ve mikroRNA düzenlemesi yer alır. **Yöntem:** Egzersiz sırasında iskelet kasında bu mekanizmalar enerji metabolizması ve kas adaptasyonunda belirleyici rol oynamaktadır. Yayınlanan güncel veriler 2023–2025 yılları arasında kafeinin bu epigenetik düzenleyiciler aracılığıyla kas fonksiyonlarını dolaylı yoldan etkileyebileceğini göstermektedir. Hücre kültürü çalışmalarında kafeinin kalsiyum/kalmodulin bağımlı protein kinaz (Ca²⁺/CaMK) bağımlı bir yol üzerinden çekirdek içindeki histon deasetilaz 5 (HDAC5) düzeylerini azalttığı, buna karşılık miyosit artırıcı faktör 2A (MEF2A) bağlanmasını ve histon H3 asetilasyonunu artırdığı tespit edilmiştir. Bu etki, CaMK inhibitörü KN93 veya kalsiyum salınım engelleyicisi dantrolen ile ortadan kaldırılmış, böylece mekanizmanın kalsiyum aracılı olduğu doğrulanmıştır. Histon asetilasyonundaki bu artış, kromatin yapısının gevşemesini sağlayarak Glukoz Taşıyıcı Tip 4 (GLUT4) gibi metabolik genlerin daha aktif hale gelmesine yol açmıştır. **Bulgular:** Bu genler kas hücrelerinde glukoz alımını ve enerji verimliliğini artırarak dayanıklılığı desteklemektedir. BMC Biyoloji dergisinde 2024 yılında yayımlanan bir çalışmada, egzersiz sonrasında Peroksizom Proliferatör Aktive Edilmiş Reseptör Gama Koaktivatörü-1 Alfa (PGC-1 α) gen promotöründe %10–15 oranında metilasyon azalması (hipometilasyon) ve mRNA düzeyinde 3000 kata kadar artış gözlemlenmiştir. Bu değişim, epigenetik kontrolün kas adaptasyonundaki rolünü doğrulamaktadır. Ayrıca 2023–2024 yılları arasında yürütülen epigenom çaplı çalışmalarda, düzenli kahve tüketiminin Histon Deasetilaz 4 (HDAC4) ve Phosphoglycerate Dehydrogenase (PHGDH) genlerinde anlamlı metilasyon farklılıkları oluşturduğu belirlenmiş ve kafeinin epigenetik izler bırakabildiği gösterilmiştir. Bu bulgular, kafein alımının yalnızca geçici uyarıcı etki yaratmakla kalmayıp, kas hücrelerinde uzun vadeli epigenetik adaptasyonlara da katkıda bulunabileceğini göstermektedir. **Sonuç:** Kafein ve egzersizin benzer epigenetik yolları (CaMK–HDAC–MEF2) aktive etmesi, bu iki faktörün sinerjik biçimde çalışarak antrenman adaptasyonunu ve toparlanma sürecini güçlendirebileceğini düşündürmektedir. Ancak mevcut literatürde kafeinin kas dokusunda epigenetik değişiklik oluşturduğunu doğrudan kanıtlayan randomize kontrollü insan çalışmaları bulunmamaktadır. Bu nedenle gelecekte yapılacak çift kör, plasebo kontrollü araştırmalarda kas biyopsisi, metilom analizi ve bireysel genetik farklılıkların değerlendirilmesi önerilmektedir. Sonuç olarak, kafein yalnızca merkezi sinir sistemi üzerinde uyarıcı bir madde değil, aynı zamanda kas metabolizmasını epigenetik düzeyde yeniden düzenleyebilen bir biyomoleküldür. Bu özellikleriyle, sporcularda performans artışı, dayanıklılık ve toparlanma süreçlerinde epigenetik katkı sağlayabilecek potansiyel bir destek bileşeni olarak değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kafein, ergogenik, DNA metilasyonu, histon asetilasyonu, spor performansı.

